

Saksframlegg

Saksbehandlar: Lisa Marie Hillestad Ålsberg, Fylkesrådmannen
Sak nr.: 17/1832-1

Årsrapport 2016 - konsesjonskraft og finansportefølje

Fylkesrådmannen rår fylkesutvalet til å gje slik tilråding:
Fylkesutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

Fylkestinget tek årsrapporteringane for 2016 på konsesjonskrafta og finansporteføljen til orientering.

Vedlegg:

1. SF revisjon IKS – Uavhengig attestasjonsrapport om intern kontroll av finansiell risiko

SAKSFRAMSTILLING

1. Bakgrunn for saka

I følge finansreglementet og strategien for sal av konsesjonskrafta skal fylkesrådmannen leggje fram rapportar om finansforvaltninga og konsesjonskraftforvaltninga til fylkestinget tre gonger i året. Rapporteringa skal skje etter kvart tertial og etter utgongen av året.

FT vedtok nytt finansreglement med tilhøyrande rutinar i oktober i 2016, jf. FT-sak 34/16. Det nye reglementet og rutinane trådde i kraft frå 1.1.2017 og rapporteringa på finansporteføljen no vert såleis den siste etter «gamalt» reglement. Neste rapportering vert i samband med tertialrapport 1/17 og vil bli tilpassa det nye regelementet.

Itråd med gjeldande rutinar vert det no lagt fram årsrapportar for konsesjonskrafta og finansforvaltninga for rekneskapsåret 2016.

2. Konesjonskraftforvaltninga

Årsrapporteringa på konesjonskraft tek føre seg heile 2016 og ser på utsiktene framover.

Mill. NOK	2013	2014	2015	2016
Revidert budsjett	-68,6	-56,5	-58,3	-45,0
Innkjøpskostnadar	47,8	49,2	49,5	52,3
Forvaltning/omkostningar	1,1	1,1	1,1	0,8
Sikringssal	-63,6	-74,3	-84,8	-74,1
Spotsal	-58,8	-31,0	-17,9	-22,6
Agio tap/vinst	0,0	0,0	-6,2	1,9
Bruk/avsetjing fond agio				-1,9
Resultat	-73,5	-55,0	-58,2	-43,6
Avvik budsjett - rekneskap	-4,9	1,5	0,1	1,4

	2013	2014	2015	2016
Volum omsett kraft (GWH)	402,4	373,7	394,3	386,8
Herav selt gjennom avtale SFE	39,9	30,4	0	0
Kostnadar innkjøp kraft inkl. innmating (øre/kwh)	11,9	13,2	12,6	13,5
Sikringsprosent av eiga omsetnad	59,2	75,2	76,2	73
Oppnådd pris samla volum	30,4	28,2	26	25
Oppnådd pris sikringsvolum eks. SFE (øre/kwh)	29,7	28,2	28,2	26,6

Volum

Totalt volum konesjonskraft i 2016 var om lag 387 GWH. Frå 2015 til 2016 var det ein nedgang i volum konesjonskraft som fylkeskommunen tok ut. Reduksjonen har sin hovudårsak i auka uttak i Luster kommune, jf. kommunen si utvikling i alminneleg forbruk.

Sikringsstrategi

Etter sikringsstrategien skal 80% av volumet vera sikra ved inngangen til året. Vi tilpassar sikringa etter månadsblokkmodellen slik at kvar måned skal vi ha sikra om lag 80% av volumet. Denne tilpassinga vert ikkje nøyaktig då vi berre kan gjennomføra sikringshandlar i MW. Endeleg avklaring på tildelt konesjonskraftmengde har vi primo desember. Den totale sikringa for 2016 vart 73,1% av volumet.

Jf. sikringsstrategien pkt. 5 har fylkesrådmannen fullmakt til å avvike frå den vedtekte normalstrategien med inntil 30% dersom prisforventningane i Markedskraft sin modell avvik meir enn 3 euro frå marknadsprisen. Ein slik situasjon har ein vore i sidan hausten 2015. Såleis er vi innanfor fullmakter sjølv om vi berre har sikra 73,1% for 2016.

Valutasikring

Parallelt med prissikring av kraftsalet sikrar vi også valutakursen på EURO mot NOK. Det betyr at vi i 2016 har valutasikra om lag 73% av omsetnaden. Dei resterande 27%, som vert selt i spotmarknaden, er såleis utsett for valutasvingingar. I tillegg har vi valutarisiko på det vi har ståande på våre tre EURO-kontoar.

Valutakursen på NOK mot EURO endra seg også i løpet av 2016. For 2016 har vi agio tap på 1,9 mill. kr som er utgiftsført i driftsrekneskapet. I tråd med gjeldande rutine er agio tap 2016 dekkja opp med inntektsføring frå fond der tidlegare agio gevinst er avsett.

Resultat

For 2016 er det budsjettert med eit resultat på 45 mill. kr. Det endelege resultatet vart 43,6 mill. kr. Hovudårsaka til mindreinntekta for 2016 er eit større negativt avvik mellom systemprisen og områdeprisen enn det som vart estimert.

Utsiktene framover

Volumet for 2017 er redusert med om lag 10,8 GWH. Gjeldande økonomiplan er basert på volum lik 2016 og det prisnivået ein såg føre seg pr. september 2016. Prisenivået for komande økonomiplanperiode er noko høgare pr. mars 2017 enn tidlegare lagt til grunn. Fylkesrådmannen kjem attende med ei ny vurdering av konsesjonskraftinntektene i tertialrapport 1/17.

3. Finansforvaltninga

Årsrapporteringa på finansporteføljen tek føre seg både siste tertial og heile året.

Reglementet omhandlar tre ulike forvaltningstypar:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål
- Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtalar
- Plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

Når det gjeld langsiktige finansielle aktiva har ikkje finansreglementet plasseringsrammer for dette. Fylkesrådmannen har såleis ingenting å rapportere på denne forvaltningstypen.

Finansreglementet sitt punkt 6.4 og 7.7 gjev føringar for kva rapporteringa, som eit minimum, skal innehalde. Dei ulike elementa vert presentert i eit tabellverk. Fylkesrådmannen gjev i tillegg ei kort tekstleg omtale av føremålet med dei ulike elementa i tabellane.

Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål

Følgjande tabell viser rapporteringa i høve ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål:

	31.12.2015		30.04.2016		31.08.2016		31.12.2016	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskot hovudbank	950,3	87,5	1098,2	89,4	904,7	87,2	1360,4	87,2
Innskot i andre bankar	32,3	3,0	26,4	2,1	27,8	2,7	43,2	2,8
Delar i pengemarknadsfond	103,2	9,5	104,1	8,5	104,9	10,1	155,4	10,0
<i>Samla kortsiktig likviditet</i>	<i>1085,8</i>	<i>100 %</i>	<i>1228,7</i>	<i>100%</i>	<i>1037,4</i>	<i>100%</i>	<i>1559,0</i>	<i>100%</i>
Største enkeltbinding på plassering	Ingen		Ingen		Ingen		Ingen	
Avkastning i perioden	10,1 mill. kr		7,2 mill. kr		8,2 mill. kr		9,7 mill. kr	
Akkumulert i rekneskapsåret	26,0 mill. kr		7,2 mill. kr		15,4 mill. kr		25,1 mill. kr	
Avkastning benchmark (gj.sn. 3 mnd nominell Nibor/ST1X) i perioden	4,1 mill. kr		3,9 mill. kr		3,7 mill. kr		4,6 mill. kr	
Stadfesting på enkelteksponering ≤ 2 % av forvaltningskapital	OK		OK		OK		OK	
Stadfesting på at alle plasseringar er gjort med ≤ 20 % BIS-vekt	OK		OK		OK		OK	
Stadfesting på fondseksponering ≤ 5 % av forvaltningskapital	OK		OK		OK		OK	

I tillegg har fylkeskommunen om lag 32 mill. kr innestående på eigen bunden skattetrekkkonto.

Første del av tabellen viser samla kortsiktig likviditet fordelt etter plasseringsalternativ. Vi har funne det føremålstenleg å splitte bankinnskot i 2; hovudbank (banken vi har eigen bankavtale med) og andre bankinnskot.

Oppsettet viser at per 31.12.2016 er den kortsiktige likviditeten plassert i bankinnskot og pengemarknadsfond. Plasseringa i bankinnskot og pengemarknadsfond er fordelt slik: 87,2 % i hovud-

bank, 2,8 % i andre bankar og 10,0 % i pengemarknadsfond. Innskote i andre bankar er i hovuds-sak i Danske Bank der konsesjonskraftinntektene vert innbetalt. Konsesjonskraftinntektene vert innbetalt i euro (EUR), og ved sikring av konsesjonskraftinntektene vert det også føreteke valuta-sikring. Pr. 31.12.16 har vi inneståande 34 mill. kr i EUR, om lag 2/3 av beløpet er utsatt for valutarisiko.

Mesteparten av likviditeten er innskot i vår hovudbank, Sparebank 1 SMN. Årsaka til dette er vurderingar knytt til rentevilkår. Risikoen knytt til det å ha så mykje midlar i ein bank er vurdert som liten og handterbar.

Finansreglementet har ei avgrensing på at kvar enkeltbinding ikkje skal utgjere meir enn 100 mill. kr. Inneståande i pengemarknadsfond vert ikkje vurdert som ei binding då pengane kan vere tilgjengelig på kort tid. Per 31. desember 2016 har ikkje fylkeskommunen bindingar på likviditeten.

I andre del av tabellen viser vi dei parameter finansreglementet pkt. 6.4 krev rapportering på. Tabellen gjev her ei samanlikning av eigne rentevilkår mot marknadsrenter, samt stadfesting på at fylkeskommunen sine plasseringar er innafor finansreglementet si ramme. Fylkesrådmannen har i si samanlikning med marknadsrenter for bankinnskot brukt gjennomsnittleg 3 mnd. Nibor som referanserente, samt nytta eit gjennomsnitt av samla kortsiktig likviditet i perioden som grunnlag for berekningane. For plasseringane i pengemarknadsfond er det nytta 3 mnd. statsobligasjons-indeks (ST1X) som referanserente.

Oppsettet viser at fylkeskommunen har fått 25,1 mill. kr i renteinntekter i 2016, og 9,7 mill. kr i løpet av siste tertial. Berekna renteinntekter med grunnlag i referanserentene er 4,6 mill. kr for siste tertial. Renteinntektene ligg på same nivå som revidert budsjett. Avkastninga på plasseringane i bankinnskot har gjeve om lag same avkastning som pengemarknadsfond i 2016.

Sett i lys av eit lågt rentenivå i 2016 har fylkeskommunen fått relativt god avkastning på likviditeten. Fylkesrådmannen er nøgd med ei meiravkastning på 5,1 mill. kr i siste tertial, samanlikna med referanserenta.

Fylkesrådmannen plasserte 50 mill. kr i pengemarknadsfondet Pluss likviditet i desember i 2016. Pluss likviditet vert forvalta av Fondsforvaltning AS. Fylkesrådmannen har ikkje inngått nye rentebindingsavtalar i løpet av året, men føreteke fortløpande vurderingar av fylkeskommunen sin likviditet og eventuelle nye plasseringar/bindningar.

Oppsettet viser vidare at våre plasseringar/innskot er under 2 %/5 % av dei aktuelle bankane/fonda sin forvaltningskapital. Plasseringane i Pluss likviditet II og Danske Invest Norsk likviditet institusjon er i kategorien pengemarknadsfond med lav risiko, medan Pluss likviditet er i kategorien pengemarknadsfond. Alle fonda har ein BIS-vekt på under 20 %.

Fylkeskommunen har ikkje hatt andre vesentlege endringar, utover renterisiko, i si risiko-eksponering i rapporteringsperioden.

Norges Bank sette ned styringsrenta med 0,25 % på rentemøtet i mars, elles har styringsrenta vore uendra i løpet av 2016. Grunnlaget for at styringsrenta sidan mars har vore uendra er m.a. at oljeprisen har auka noko, og at krona har styrka seg gjennom året. Vidare har det vore sterk vekst i bustadprisane og privat gjeld i løpet av 2016. Hovudstyret i Noregs Bank vurderte på rentemøtet i desember at det er mest sannsynleg at styringsrenta vert liggande på dagens nivå i første del av 2017.

Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtalar

Følgjande tabell viser rapporteringa på gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtalar:

	31.12.2015		30.04.2016		31.08.2016		31.12.2016	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Lån med pt rente	148,0	7,1	143,0	6,9	140,0	6,8	138,0	6,3
Lån med NIBOR basert rente	892,6	42,7	820,7	39,4	926,3	45,0	1 218,7	55,9
Lån med fast rente								
Lån sikra med rentebytteavtalar	1049,9	50,2	1119,4	53,7	993,1	48,2	821,7	37,8
Finansiell leasing								
<i>Samla langsiktig gjeld</i>	<i>2090,5</i>	<i>100%</i>	<i>2083,1</i>	<i>100%</i>	<i>2059,4</i>	<i>100 %</i>	<i>2178,4</i>	<i>100%</i>
Rentekostnad i perioden (snittrente)	18,2 mill. kr		17,3 mill. kr		17,0 mill. kr		16,6 mill. kr	
Rentekostnad benchmark i perioden (gj.sn 3 mnd nominell Nibor)	8,3 mill. kr		7,4 mill. kr		7,0 mill. kr		7,9 mill. kr	
Betalte renter i året	56,1 mill. kr		9,5 mill. kr		28,2 mill. kr		50,2 mill. kr	
Tal lån	18		18		18		16	
Største enkeltlån	NOK 201,7 mill.		NOK 201,7 mill.		NOK 201,7 mill.		NOK 265,9 mill.	

Første del av tabellen viser samla gjeldsportefølje fordelt på ulike rentevilkår/-avtalar.

Oppsettet viser at per 31.12.2016 hadde fylkeskommunen ei gjeldsportefølje i underkant av 2,2 milliardar kr. Oppsettet viser vidare at 62,2 % er på flytande vilkår og 37,8 % er på faste vilkår/avtalar om rentebytte. Av den totale gjelda kjem 681,6 mill. kr til forfall innan eit år. Dette utgjer 31,3 % av gjeldsporteføljen, og er fordelt på tre sertifikatlån og eitt obligasjonslån.

Finansreglementet gjev minimumsrammer for plassering på flytande og faste vilkår med 1/3 på kvar av porteføljane. Siste 1/3 skal vurderast ut frå marknadssituasjon. Oppsettet viser at dagens portefølje er innafor minimumsrammene i reglementet. Fordelinga mellom lån på flytande og faste vilkår er noko endra i løpet av året som følgje av at ein del rentebytteavtalar har kome til forfall, eller forfell innan eitt år. Fylkesrådmannen vurderer behovet for nye rentesikringar opp i mot det låge nivået på flytande renter fortløpande.

Andre del av tabellen viser:

- ei samanlikning av eigne rentevilkår (snittrente) mot marknadsvilkår i rapporteringsperioden
- kor mykje fylkeskommunen har betalt i renter i perioden og i løpet av året.
- kor mange lån, samt størrelsen på det største lånet i porteføljane.

Eit gjennomsnitt av låneporteføljen i perioden er nytta som grunnlag for berekningane. Fylkesrådmannen har i si samanlikning med marknadsrenter brukt gjennomsnittleg 3 mnd. Nibor som referanserente.

Oppsettet viser at rentebelastninga i rapporteringsperioden utgjer 16,6 mill. kr. Samanlikna med referanserenta har vi ein meirkostnad på 8,7 mill. kr i perioden. Oppsettet viser vidare at fylkeskommunen har betalt 50,2 mill. kr i renter i løpet av året.

Snittrenta for heile porteføljane er berekna til 2,34 %. Dette er 1,22 %-poeng høgare enn referanserenta som er berekna til 1,12 %. Denne meirkostnaden i høve referanserenta (flytande vilkår) er mellom anna forsikringspremien fylkeskommunen betalar for å redusere risikoen i høve renteendringar på kort og mellomlang sikt. I tillegg har bankane ein margin på sine utlån utover referanserenta.

Rekneskapen for 2016 viser at kapitalutgiftene vart om lag som budsjettert. Fylkeskommunen har i 2016 motteke rentekompensasjon for skulebygg og fylkesveg på høvesvis 2,3 mill. kr og 12 mill. kr. Dette er om lag som budsjettert.

Fylkesrådmannen meiner at likviditetsforvaltninga og låneforvaltninga sett under eitt gjev eit tilfredsstillande resultat.

Fylkeskommunen har 16 enkeltlån der det største lånet er på 265,9 mill. kr.

Det er i rapporteringsperioden teke opp eitt sertifikatlån på 265,9 mill. kr. I tillegg er eitt eksisterande lån auka med 2,8 mill. kr. Låneopptaket på samla 268,7 mill. kr er gjort i samsvar med revidert budsjett for låneopptak i 2016. Vidare er eitt lån innfridd og to sertifikatlån rullert med eit nytt sertifikatlån. Eitt obligasjonslån og eit sertifikatlån er rullert med to nye obligasjonslån.

Fylkeskommunen har per 31.12.2016 berre rentebytteavtalar (renteswap) som rentesikring. Ein kort definisjon av ein rentebytteavtale er at dette er ein avtale mellom bank og kunde om bytte av framtidige renteutbetalingar. Som hovudregel vil den eine parten betale fast rente i heile perioden, medan den andre parten betalar flytande Nibor rente. I gjeldande rentebytteavtalar er det fylkeskommunen som betalar fast rente medan banken betalar flytande Nibor rente.

For 2016 sett under eitt er det teke opp eitt nytt sertifikatlån. Vidare er eitt sertifikatlån innfridd og dei andre sertifikat- og obligasjonslåna med forfall i 2016 er rullert. Det er inngått ein ny rentebytteavtale i 2016. Sikringsgraden har likevel gått ned frå 50 % til om lag 38 % i løpet av året. Dette skuldast at ein del rentebytteavtalar har kome til forfall gjennom året, samt at om lag 255 mill. kr av gjelda har rentebindingar som går ut i løpet av 2017, og vert difor rekna som gjeld med flytande vilkår etter finansreglementet.

Gjennomsnittleg løpetid for låneporteføljen er 4,93 år. Vekta attståande rentebindingstid på låneporteføljen er berekna til 1,87 år. Dette er innafor finansreglementet sitt intervall på 1-5 år.

Fylkeskommunen sin låneportefølje har i rapporteringsperioden vore rundt 2,1 mrd. kr. Over halvparten av låneporteføljen er eksponert for mellom anna renterisiko. Fylkesrådmannen har hatt som målsetting å ha ein høg del av låneporteføljen på fastrentevilkår når det er forventning om stigande rentenivå på lengre sikt. Likevel har fastrenteandelen blitt redusert i hovudssak for å tilpasse låneporteføljen til det nye finansreglementet som trådte i kraft frå 1.1.2017. Ettersom ein på lengre sikt må kunne forvente at rentene skal opp på eit historisk sett normalt nivå vert det fortløpande vurdert rentebindingar på både kort og lengre sikt.

I rapporteringsperioden har det vore lite endring i risikoeksponeringa på lånegjelda på kort sikt. Fylkesrådmannen vurderer risikoen for ein renteoppgang på finansporteføljen samla sett som handterbar. Over halvparten av porteføljen er finansiert i sertifikat- og obligasjonsmarknaden. 31,3 % av samla lån kjem til forfall i løpet av 2017. Dette medfører at fylkeskommunen er utsett for ein viss refinansieringsrisiko. Fylkesrådmannen vurderer denne som handterbar.

Fylkesrådmannen skal i løpet av 2017 ta opp lån i høve budsjettert låneopptak. Styringsrenta per 31.12.16 er på 0,50 %, og marknaden ventar at den flytande renta vil vere låg framover. Fylkesrådmannen trur fylkeskommunen vil få konkurransedyktige vilkår på føreståande finansieringsbehov, og at dette kan gjerast innafor gjeldande budsjetttrammer.

Risikovurdering

I finansreglementet punkt 10.2 står det at det skal gjerast ei risikovurdering i høve renterisikoen ved ei generell endring i renta på 1 % -poeng.

Berekninga viser at med gjeldande portefølje per 31.12.2016 vil fylkeskommunen få ein vinst på 1,8 mill. kr ved ein renteoppgang på 1 %. Den rentebærande likviditeten er større enn den

flytande delen av gjeldsportefølja. I følge berekninga vil ei endring i renta få liten innverknad på økonomien i fylkeskommunen på kort sikt.

Når ein tek omsyn til storleiken på finansporteføljen vil fylkesrådmannen konkludere med at risikoeksponeringa per 31.12.2016 er innafør eit akseptabelt nivå.

Intern kontroll

Punkt 6 i vedtekne rutinar for finansforvaltninga omhandlar internkontroll. Fylkeskommunen sin eksterne revisor skal årleg foreta ein ekstern kontroll av fylkeskommunen sine rutinar for finansforvaltninga. SF revisjon IKS har utført denne kontrollen for 2016. Dei konkluderer med at fylkeskommunen har dokumentert forsvarlege rutinar for å vurdere og handtere finansiell risiko i samsvar med lov, forskrift og gjeldande reglement. SF revisjon IKS sin uavhengige attestasjonsrapport er vedlagt saka, jf. vedlegg 1.